

Vergaderjaar 2011–2012

23 432

De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 327

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 januari 2012

Tijdens de regeling van werkzaamheden van 14 september 2011 vroeg de heer De Roon (PVV) om een brief over:

- de Turkse rol in het Midden-Oosten;
- de Turkse opstelling tegenover de Koerden in Irak; en
- de Turkse opstelling tegenover Cyprus en Israël bij de verdeling van natuurlijke rijkdommen in de oostelijke Middellandse Zee.

Hij werd daarin gesteund door de heren Pechtold (D66), Timmermans (PvdA), Ormel (CDA) en Dibi (GroenLinks).

De Turkse rol in het Midden-Oosten

Sinds enkele jaren richt het Turkse buitenlandse beleid zich meer op de Arabische regio en directe omgeving. Turkije speelt op dit moment een relevante rol in de Arabische transitie.

In de Turkse relatie met Iran verdienen twee ontwikkelingen aandacht. Allereerst heeft Turkije besloten een NAVO-radar in het zuidoosten te plaatsen. Dit is Turkije op veel Iraanse kritiek komen te staan. Daarnaast is het wenselijk dat Turkije in lijn met de EU en VS de sancties tegen Iran aanscherpt.

Er is geen zicht op of, en zo ja hoe en wanneer, dit gebeurt. De Turkse regering stelt zich op het standpunt dat zij slechts gebonden is aan sancties die de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft afgekondigd.

Turkije heeft van meet af aan een kritische houding aangenomen tegenover de Syrische regering. Het heeft ontmoetingen van de Syrische oppositie in Istanbul mogelijk gemaakt. Turkije heeft opvangkampen aan de grens ingericht. Recentelijk heeft het zijn toon verder verhard, mede na aanvallen van Syrische demonstranten op de Turkse ambassade in Damascus. Minister-president Erdoğan heeft publiekelijk laten weten dat het tijdperk Assad in Syrië voorbij is.

Wat betreft de huidige Turkse rol bij het Midden-Oosten vredesproces betreurt de regering de verwijdering tussen voormalige partners Turkije en Israël. De regionale stabiliteit in het Midden-Oosten is gebaat bij een gedeelde visie op de ontwikkelingen in de regio. De regering zet zich in voor de verbetering van de betrekkingen tussen beide landen.

De Turkse opstelling tegenover de Koerden in Irak

De Turkse opstelling tegenover de Koerden in Irak staat in het teken van een militair offensief tegen de verboden PKK. De Turkse regering beoogt de militaire capaciteit van de PKK in het grensgebied tussen Turkije en Irak te bestrijden en een robuust antwoord te bieden op het PKK-geweld. Het Nederlandse kabinet betreurt de vele slachtoffers, waaronder veel burgers, als gevolg van het geweld.

De oplossing van het Koerdische vraagstuk is gebaat bij verbetering van de sociaal-economische en culturele rechten van de Koerdische minderheid in Turkije. Het is van belang dat de zogenoemde «democratische opening» door de Turkse regering wordt hervat. Momenteel stagneert de toenadering tussen de Turkse regering en Koerdische vertegenwoordigers.

De leider van de «Koerdische Autonome Regio», Massoud Barzani, heeft steun uitgesproken voor de Turkse strijd tegen de PKK en het belang benadrukt van een vreedzame oplossing van het Koerdisch vraagstuk. De toenadering tussen Turkije en de «Koerdische Autonome Regio» is een positieve ontwikkeling, die hoop geeft voor een effectievere bestrijding van de PKK in de toekomst.

De Turkse opstelling tegenover Cyprus en Israël bij de verdeling van natuurlijke hulpbronnen in de oostelijke Middellandse Zee

Het kabinet is verontrust over de spanningen tussen Turkije en Cyprus naar aanleiding van de gasboringen in de Cypriotische exclusieve economische zone in de Middellandse Zee. Turkije betwist de rechtmatigheid van de Cypriotische proefboringen. De Turkse regering meent dat eventuele gasopbrengsten ook aan de Turks-Cypriotische gemeenschap ten goede dienen te komen. De Cypriotische regering maakt regelmatig, ook al vóór de boringen, melding van Turkse schendingen van haar territoriale wateren en luchtruim. Het kabinet roept alle betrokken partijen, waaronder Turkije, op zich terughoudend op te stellen. Escalatie komt de regionale stabiliteit niet ten goede.

Er zijn geen problemen tussen Turkije en Israël bij de verdeling van natuurlijke hulpbronnen in de Middellandse Zee. Turkije betwist de exploraties in de exclusieve economische zone van Israël niet.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal